

Time-out een online preventie campagne tegen huiselijk geweld en kindermishandeling.

Een ontmoeting tussen experts en een ervaringsdeskundige

Titel: Preventie bevordert bewustwording en eerder bespreekbaar maken

Kindermishandeling en huiselijk geweld moet uit de taboesfeer.

Dit zijn de woorden van **Dr. Frouke Sondeijker**, Senior onderzoeker en Hoofd onderzoeksgroep jeugd, opvoeding en onderwijs van het Verwey-Jonker Instituut.

Hier wordt al sinds 1993 onderzoek gedaan naar onder andere huiselijk geweld.

Senior onderzoeker **Drs. Bas Tierolf**: 'Kindermishandeling is echt een serieus probleem. De cijfers zijn schokkend. Ieder jaar zijn 100.000 tot 130.000 kinderen het slachtoffer van kindermishandeling. En dat zijn dan alleen nog de meldingen want hier zit zeker een onzichtbare ballon van incidenten achter die we niet kennen.'

Bij de gemelde gezinnen zijn er gemiddeld tussen de 50 tot 80 incidenten van huiselijk geweld per jaar, vrouwen zijn daarbij vaker slachtoffer.

Uit wereldwijd onderzoek blijkt dat moordgevallen op vrouwen voor het overgrote deel door de partner of ex-partner zijn gepleegd.

Huiselijk geweld, en dus ook kindermishandeling, hebben een grote impact en een langdurig effect op welzijn en participatie in de maatschappij.

Eerder bespreekbaar maken kan eenzaamheid voorkomen. Het is voor kinderen lang niet altijd duidelijk dat een situatie thuis niet 'gewoon' is. Ze denken dat het hun schuld is, dat ze er niet over mogen praten of dat het ze gewoon overkomt en het gewoon normaal is. Dit is een vorm van overleven die veel eenzaamheid veroorzaakt.

Hoe eerder je als kind weet dat het niet goed zit, hoe beter. Want hoe langer je het stil houdt, hoe schadelijker het is voor de ontwikkeling. Je wordt depressief, krijgt allerlei klachten en komt niet verder in het leven. Je loopt een trauma op en als je daar niet over kunt praten, dan kun je dat ook niet behandelen. Bewustwording is dan ook de sleutel tot preventie.

Aan het woord is **Kim van Laar**, lid van de Spiegelgroep Ervaringsdeskundigheid van het programma Geweld hoort nergens thuis (GHNT) en oprichtster van Team Kim.

Team-Kim geeft voorlichting over kindermishandeling aan kinderen, jongeren en professionals binnen Nederland. Aan de hand van persoonlijke, ervaringsdeskundige verhalen van jongvolwassene maken zij kindermishandeling bespreekbaar.

Effecten Covid-19

Uit het langlopend onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut kwam naar voren dat er niet meer incidenten als gevolg van Corona hebben plaatsgevonden. De situatie is niet slechter geworden maar wel anders. Het grootste probleem bij aanvang van de eerste lockdown was dat de hulpverlening veel moeilijker, of niet, in contact kon komen met gezinnen. Maar tegelijkertijd leek het alsof gezinnen zelfredzamer werden doordat ze meer op elkaar waren aangewezen. Er was een gemeenschappelijke 'vijand'; Corona. Tegelijkertijd nam de kans op escalatie wel toe. Gezinnen zaten de hele dag bij elkaar en dat leverde soms situaties op waarin de spanning flink kan oplopen. Hierdoor nam bijvoorbeeld bij Veilig Thuis niet het

aantal meldingen toe, maar wel het aantal adviesgesprekken en de intensiteit daarvan. Vanuit adviesgesprekken is er de mogelijkheid om vroegtijdig mee te denken in oplossingen.

Preventie

Preventie kan worden ingezet bij een indicatie van huiselijk geweld of kindermishandeling of ter voorkoming van escalatie van incidenten. Het belangrijkste is dat we er allemaal bewust van zijn dat een incident kan gebeuren en dat dit bespreekbaar wordt gemaakt. Niet alleen door de hulpverlening, maar juist in het netwerk rondom gezinnen. Die bewustwording kan worden versterkt. Bijvoorbeeld door aandacht te vragen en informatie te delen over oorzaken en gevolgen van het ontstaan van geweld op plaatsen waar ouders, kinderen en omstanders komen. Bijvoorbeeld bij huisartsen, buurtcentra, op scholen of in ziekenhuizen. Als je daar mogelijk oplopend geweld eerder kunt identificeren, kan ook een gesprek worden gestart. Bij voorkeur tussen ouders onderling, en met hun kinderen. Belangrijk is wel dat er professionele hulp beschikbaar is waarnaar doorverwezen kan worden.

Ondanks dat er een taboe heerst op het signaleren en elkaar aanspreken, is dat nou juist het belangrijkste bij preventie. Daar kunnen we allemaal een rol in spelen. En ga dan het gesprek aan over het thema en niet alleen over de randverschijnselen zoals schreeuwen. Dat is moeilijk, maar wel cruciaal en kan verdere escalatie van geweld voorkomen.

Iedereen kan helpen

Voor kinderen is het belangrijk dat ze gezien en gehoord worden. Iedereen kan een kind dat het moeilijk lijkt te hebben aanspreken en steun bieden. Bijvoorbeeld als je ziet dat een kind weer met een zware tas boodschappen aankomt lopen, of alleen op straat hangt. Ga samen een stukje gaan wandelen, geef een aai over de bol, vraag hoe het gaat. Zo creëer je een time-out.

Kinderen bevriezen vaak als ze thuis iets heftigs meemaken en dan is er samen over praten, of even wat leuks doen, een goede manier om het ventieltje 'open te draaien' en de druk er af te halen.

Zo'n gesprekje is een klein stapje, maar kan wel het gevoel geven dat je er over kunt praten. En of je nu de buurvrouw bent, een leerkracht of een professionele hulpverlener bent, ga dat contact aan. Wees zichtbaar en durf.

Het is niet jouw schuld!

Een goede tip aan kinderen is, zoek dingen op als je niet goed weet wat je meemaakt. Of twijfelt of het thuis wel goed gaat. Kijk op internet. Dan snap je wellicht beter wat er thuis gebeurt en begrijp je of het wel of niet om kindermishandeling gaat. Praat er over met vriendjes of iemand anders die je vertrouwt. Het helpt ook om kinderen aan te geven dat er vele manieren zijn om hulp te vragen. Dat hoeft niet altijd bellen te zijn. Chatten kan ook, of een brief schrijven. En als het niet meteen lukt om die hulp te krijgen, hou vol! Zoek iemand anders. Er zijn veel mensen die je willen helpen en die je begrijpen.

Maar onthoud vooral dat het niet jouw schuld is! Kinderen zijn loyaal aan hun ouders, maar die willen vaak ook hulp.

Meer over het onderzoek naar de effecten op kwetsbare gezinnen in coronatijd is te vinden op de website van het Verwey-Jonker Instituut: <https://www.verwey-jonker.nl/publicatie/kwetsbare-gezinnen-in-tijden-van-corona/> en meer

Informatie over Team Kim: www.team-kim.nl